

man. Jeg tror nu netop, at der i Jylland vil være Mulighed for at købe Jord; men desuden ligger der i Tusindvis af Tønder Land, som egner sig til Opdyrkning. Og nu skal det ærede Medlem slet ikke komme her og sige: Er det Hedefladerne, de, som vil have Jord, skal ud paa? Jeg kan udmærket godt lægge en Rejserute for dem af de Herrer, som ikke er kendte i Jylland, f. Eks. fra Varde og indover, hvor man nu vil se en Mængde udmærkede nye Gaarde paa Strækninger, hvor den brune Hede for en Aarrække tilbage laa saa langt, som man overhovedet kunde se. Og der er ingen Tvivl om, at der endnu derovre er Tusinder af Tønder Land, der egner sig til Opdyrkning, og den Jord, der kan være Tale om at erhverve der, har den Fordel, at den er billigere end Jorden paa Øerne, saaledes at der kan faas mange flere Tønder Land for den samme Betaling. Jeg tror derfor ikke, man skal kimse ad den Anvisning, der her gives fra vor Side.

Det forekommer mig i det hele taget mærkeligt, at man stadig taler om Nødvendigheden af Ekspropriation. Den højtærede Landbrugsminister brugte et meget stærkt Udtryk, idet han sagde, at Loven næsten ikke vilde være det Stykke Papir værd, den er skrevet paa, hvis man ikke fik § 4 med. Det forekommer mig, som sagt, mærkeligt i Særdeleshed, da der ogsaa i det af Regeringen fremsatte Lovforslag stilles Forslag om, at Nævnene skal have Indseende med, hvor der i det hele taget kan faas Jord til Købs. Jeg har her under Lovforslagets første Behandling oplyst, at under normale Forhold kommer der enkelte Aar frem i den frie Omsætning alene af store Ejendomme paa over 12 Tønder Hartkorn mellem 2 500 og 3 000 Tønder Hartkorn. Vi maa jo huske paa, at dette Lovforslag kun er en Supplering af de to andre om Salg af Præstegaardsjord og om Len og Stamhuse. Derfor tror jeg heller ikke, at det ærede Medlem fra Lejre (N. Frederiksen) har Ret, naar han siger, at man vil faa skrækelige Virkninger at se af de Jordkøb, som her skal finde Sted; thi den Jord, her er Tale om, er kun et Supplement til den Jord, som kommer frem efter Vedtagelsen af de to andre Lovforslag. I det hele taget maa jeg fastholde, at man ikke faar billigere Jord ved at ekspropriere. Man kan ikke komme bort fra, at der ogsaa i visse Tilfælde maa tages Hensyn til Bygningerne, selv naar der er Tale om noget større Ejendomme. Naar man berøver en Ejendom et stort

Areal, kan det bevirke, at der bliver overflødige Bygninger paa Ejendommen, og det kan man ikke fuldstændig se bort fra ved en Ekspropriation. Man maa øve Ret og give den nødvendige Erstatning, og derfor kan det ikke blive billig Jord, man faar ved Ekspropriation. Der kan efter min Mening udmærket godt blive Tale om, at man ikke kan afhænde Jorden til de Landbrugere, der skal have den, til den Pris, man har købt den for i den frie Omsætning, saaledes at der her bliver et Tab; og her mener jeg rigtignok, man maa hævde, at Staten, altsaa hele Samfundet, bedre kan tage Tabet end den enkelte.

Den højtærede Landbrugsminister udtalte ved første Behandling og gentog det nu, at vi skulde tage os i Agt for ikke at komme for sent med denne Lov; og derfor opfordrede Ministeren til at komme i Gang med den. Den højtærede Landbrugsminister udtalte, at Ekspropriationsparagraffen i Lovforslaget maa med, for ellers er Lovforslaget meget lidt værd; men der er dog, naar vi tager Hensyn til de 4 Lovforslag, vi har til Behandling, saa mange Ting, vi er enige om, at man skulde synes, den højtærede Landbrugsminister maa være i høj Grad interesseret i, at vi fik begyndt paa den Lovgivning, thi saa vil man hurtigere kunne overbevise sig om, hvorvidt vi har Ret i, at der vil komme Jord nok frem uden Ekspropriation, eller vi muligt i Fremtiden skal have kraftigere Ekspropriationsbestemmelser end dem, Lovgivningen nu rummer. Naar man fra alle Sider er enig om, at det er paa Tide at faa denne Lovgivning i Gang, saa skulde man synes, at man burde være ivrig efter at faa begyndt paa den.

Ulrich: Det ærede Medlem fra Rønne (Hauge) var overordentlig elskværdig i sine Udtalelser om det af de Konservative stillede Forslag. Han sagde, at det indeholdt jo ikke nye Tanker, og i og for sig var der derfor ikke nogen som helst Grund til at drøfte det, men han vilde dog meget naadigt alligevel fremsætte enkelte Udtalelser derom. Jeg takker ham derfor, det viser dog, en vis Hensyntagen til os, selv om vi er Konservative og som Følge deraf i hans Øjne staar som Mennesker, som man egentlig ikke burde tage Hensyn til.

Det ærede Medlem sagde, at mine Udtalelser om, at disse Love, hvis de blev vedtaget i den af Regeringspartierne foreslaaede Skikkelse, vilde blive et Gode for Kapitalisterne, maatte være møntet paa at